

БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ У ФЕРМЕРСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

**Сірик Т.І., студентка*,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка**

Бізнес-план забезпечує всебічне економічне обґрунтування діяльності підприємства в ринкових умовах, є програмою його діяльності. Метою бізнес-планування є визначення рівня життєспроможності та стійкості підприємства, конкретизація стратегії його розвитку через систему кількісних та якісних показників, зниження ризиків господарської діяльності.

Бізнес-планування має важливе значення і для створення фермерського господарства. Ми розглянули особливості попередньої оцінки ефективності виробничого та фінансового розділів бізнес-плану на прикладі фермерського господарства в Полтавській області. Земельні ресурси залучаються у фермерське господарство за рахунок паїв фермера та членів його родини. Орієнтовна площа сільськогосподарських угідь у користуванні складатиме 12 га. Проводимо оцінку економічної ефективності діяльності фермерського господарства при його спеціалізації на вирощуванні озимої пшениці. Вибір культури залежить від декількох причин:

- 1) озима пшениця дає доволі непоганий урожай (урожайність – 45 ц/га);
- 2) у фермерському господарстві є в наявності необхідні машини та обладнання;
- 3) є ринок збуту.

При бізнес-плануванні враховувалося, що машини та обладнання залишилися у власності фермера як колишнього співвласника та керівника підприємства «Агропостач» після припинення його діяльності. Для обробітку поля і збирання врожаю потрібні: МТЗ -80, Т-115, плуг ПЛМ – 535, борона ДЗТ, сівалка Сз – 3,6, комбайн «Нива», КамАЗ з причепом, коток гладильний.

Керівництвом господарства займається його голова. Для виконання необхідних технологічних операцій потрібно 2 сезонних працівників, які працюють 2 місяці

Матеріальні затрати включають в себе витрати на: насіння, пальне, добрива, хімікати. Насіння планується закупити сорту

* Науковий керівник – Онегіна В.М., д.е.н., професор

«Подольняк». На 12 га потрібно 3,6 т. посівного матеріалу (ціна за тону 2700 грн), тому витрати на насіння складатимуть 9720 грн. Для визначення витрат пального враховувалися операції: дискування, культивування, посів, коткування, збирання, перевезення. На здійснення цих операцій потрібно 1152 л. пального (ціна 1 л. – 9,8 грн), витрати на пальне складатимуть 11285 грн. На сільськогосподарських угіддях господарства поширені злакові бур'яни, тому використовуємо гербіцид «Зелекс», витрати на який дорівнюватимуть 2400 грн. Всі витрати господарства для одержання урожаю пшениці представлені у таблиці.

Таблиця

Орієнтовні витрати фермерського господарства

Витрати	грн.
Матеріальні затрати,	29785
у т.ч.	
- на насіння	9700
- на паливо	11285
- на добрива	6400
- хімікати	2400
Оплата праці	10000
Відрахування на соціальні заходи	3700
Амортизація	25000
Адміністративні витрати	-
Витрати на збут	-
Всього витрат	68485

Заробітна плата сезонного працівника становитиме 2500 грн., витрати на оплату праці двох сезонних працівників за два місяці дорівнюють 10000 грн., та внески на обов'язкове соціальне та пенсійне страхування – 3700 грн.

Річна сума амортизації на стару техніку нараховується у сумі 25 000. Витрат на збут господарства не несе, оскільки покупець сам вивозить зерно із складу фермера. Адміністративні витрати не плануються. Отже, бухгалтерські витрати фермерського господарства на виробництво пшениці становитимуть 68485 грн.

Прогнозований обсяг виробництва продукції при урожайності 45 ц/га – 540 ц або 54 т. Ціна реалізації пшениці враховується на рівні 1800 грн/т. Таким чином дохід від реалізації пшениці фермерського господарства становитиме – 97200 грн. Прибуток фермерського

господарства від виробництва й реалізації пшениці дорівнюватиме 28715 грн.

Бізнес-планування дало можливість виявити такі особливості визначення доходів, витрат та ефективності виробництва продукції фермерського господарства: розрахунок амортизації машин та обладнання, які повернулися у власність фермера у складі майнових прав, має здійснюватися на основі справедливої вартості основних засобів; фермерське господарство одержує бухгалтерський прибуток, тому що результати (доходи) перевищують бухгалтерські витрати. Але якщо врахувати внутрішні витрати фермерського господарства (доход фермера щонайменше на рівні 40000 грн. на рік), то економічний прибуток буде від'ємним.

Бізнес-планування виявило, що для забезпечення ефективної діяльності фермерського господарства, яке використовує земельні угіддя невеликої площі (до 20 га), у виробництві пшениці йому необхідно використати ефект масштабу, тобто збільшити площу сільськогосподарських угідь; використати можливості диверсифікації діяльності за рахунок, наприклад, надання послуг з обробітку ґрунту іншим виробниками і таким чином одержати додаткові доходи; розглянути можливості зміни спеціалізації.

ФЕНОМЕН ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ ОРГАНІЗАЦІЇ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ ЯК ЕЛЕМЕНТА ВНУТРІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА СІЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІЇ

*Смігунова О.В., старший викладач,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

В силу цілого ряду причин темпи зростання обсягів виробництва продукції сільського господарства в Україні все ще залишаються суттєво нижчими від аналогічних показників розвинених країн Заходу і США зокрема. Тому виникає питання про те, що заважає організаціям аграрного профілю Лівобережного Лісостепу України наблизитись до рівня соціально-економічного розвитку їх аналогів в США, розташованих в подібних агрокліматичних умовах. Адже і одні, й інші розташовані біля 50 паралелі.